MOLITE BRAĆO

LITURGIJSKI LIST ZA VJERNIKE

GODINA I — MAKARSKA 1963. — BR. 8

2618/1

SADRŽAJ

Papa Pavao VI 3
Liturgija naša zajednička služba Bogu 5
Govoriti ili šutjeti 6
Nedjeljne misli 8
Naša župna crkva 11
Bila je to prava misa 13
Vladanje kod podizanja 14
Blagodati nedjeljne svete mise 14

S dopuštenjem crkvenih vlasti

List i prilog: 100 Din Samo prilog: 50 Din

»MOLITE BRAĆO« izdaje Interdiecezanski liturgijski odbor (ILO) po ovlaštenju katoličkog episkopata. Izlazi mjesečno. Uređuje i odgovara: Ante Miličić, Povlja, Brač. Administracija i pretplate o. Jure Radić, Makarska, Žrtava fašizma 1. Godišnja pretplata s poštarinom iznosi 1.000 din; za bogoslove 800 din. Broj tekućeg računa 437-11-70-4-7. Tisak: Novinsko-izdavačko poduzeće »Slobodna Dalmacija« - Split

MOLITE BRAĆO

LITURGIJSKI LIST ZA VJERNIKE

GODINA I MAKARSKA 1963. BROJ 8

PAPA PAVAO VI

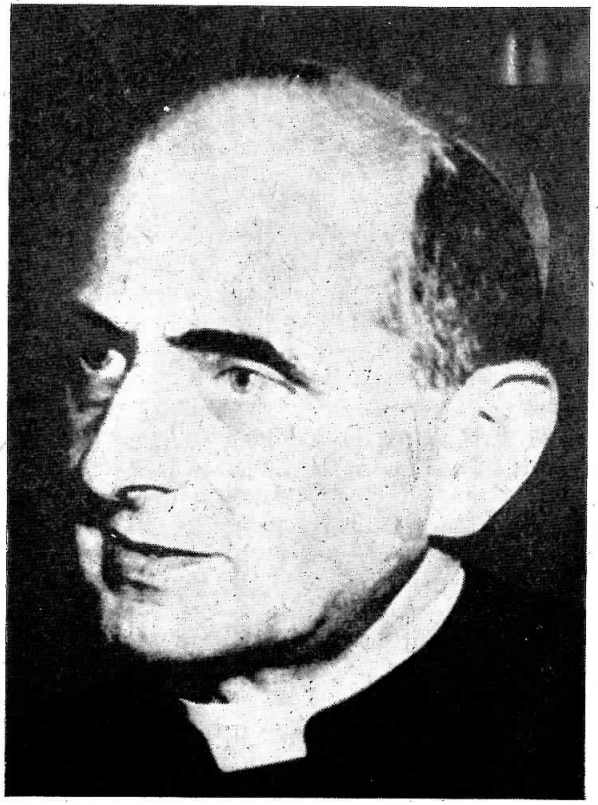

Na drugi blagdan Duhova umro je papa Ivan XXIII.

Na blagdan Srca Isusova izabran je kardinal Ivan Montini za papu i uzeo ime Pavao VI.

Već sam dan njegova izbora vjerojatno ima svoje značenje. »Ja sam s vama u sve dane, do kraja svijeta« rekao je Isus. Ali uz njegovo nevidljivo vodstvo, on je htio dati svojoj Crkvi svog vidljivog namjesnika da nastavi njegovo djelo. I izabrao je čovjeka po Srcu svojemu.

I to nešto znači da su se kardinali tako brzo, već drugi dan biranja, složili u izboru nasljednika Ivanu XXIII. Zaista tko god je govorio ili pisao o vjerojatnom novom papi, na prvom mjestu se uvijek spominjalo ime kardinala Montinija. On je bio dugogodišnji tajnik Pija XII a intimni suradnik i pouzdanik Ivana XXIII, koji ga je i imenovao kardinalom te mu u mnogim slučajevima iskazivao posebnu pažnju.

Papa Pavao VI stekao je dragocjeno iskustvo pomažući Piju XIII i Ivanu XXIII u upravljanju Crkvom i upoznao je pitanja na koja nailazi Crkva u današnjem vremenu. U svom nastupnom govoru istakao je da će nastaviti djelo Ivana XXIII za unutrašnju obnovu Crkve preko Koncila, za jedinstvo kršćana, za mir u svijetu i za razvoj nerazvijenih zemalja.

Neobičan interes koji je pokazao čitav svijet za život i djelovanje Ivana XXIII kao i za izbor njegovog nasljednika ima svoju dublju podlogu. Čudesan razvoj tehničkih sredstava još više je istakao moralnu slabost i nesigurnost današnjeg čovjeka. Koliko vrijedi osvajanje svemira satelitima, kad u svijetu još ima toliko bijede i nemira? Što koristi atomska energija, kad može izazvati uništenje čitavog čovječanstva? Sve više se osjeća, makar i nejasno, da je konačno i glavno pitanje: kakav je čovjek sam u sebi i prema drugima. A manje je važno što ima i čim raspolaže. Dapače čim većom silom tehnike raspolaže, to je važnije kakva su njegova moralna svojstva, kakva je njegova savjest, poštenje, dobrota. Jer od toga ovisi hoće li tehnička sredstva upotrebiti na korist ili na propast.

Zato je današnji svijet osjetio potrebu duševnog, moralnog autoriteta. Zato je pažnju čitavog svijeta, ne samo katolika nego i onih koji zastupaju različna i dapače suprotna mišljenja, privukla očinska ličnost pokojnog pape Ivana XXIII.

Papa Pavao VI nastavit će njegovo djelovanje, nastavit će u ulozi Kristova namjesnika na zemlji. On će dati svojem djelovanju pečat svoje ličnosti, svoga iskustva i svojih znatnih

sposobnosti, kao što su i prijašnji pape dali doprinos svojih sposobnosti i svojstava.

Ali uvijek treba imati na umu da je Krist glava Crkve i da je on zapravo vodi na nevidljivi način djelovanjem Duha Svetoga. U prvom redu nadahnjujući vidljivo vodstvo Crkve, Papu i biskupe ali i sve vjernike koji Kristu pripadaju ili mu trebaju pripadati.

Vanjski svijet vidi samo vanjsko djelovanje Crkve i Pape. Ali mi vjernici znamo da su uz naravna sredstva uma i srca još važnija nadnaravna sredstva milosti i molitve koja konačno pokreću umove i srca.

Zato ćemo moliti za papu našega Pavla »da riječju i primjerom prednjači onima koje vodi«.

LITURGIJA — NAŠA ZAJEDNIČKA SLUŽBA BOGU

»Liturgija je sveukupno javno bogoslužje mističnoga Kristova tijela, t. j. glave i njegovih udova« (Pijo XII., Enciklika Mediator Dei).

Liturgija je dakle životna funkcija *cijele Crkve*, nipošto samo jednog dijela ili skupine ili pokreta.

Kad se skupljamo na naše zajedničke sastanke u našim crkvama, ne sastajemo se u svoje ime, samo u ime nas sakupljenih, nego se skupljamo da *u ime cijele Crkve* vršimo veliko djelo: *službu Božju, da Boga proslavimo.* Tu službu vršimo svaki na svoj način, kako mu pripada po službi u Crkvi: svećenik na svoj način, vjernici na svoj — zajednički sudjelujući u jednom djelu sa Velikim Svećenikom Isusom Kristom, koji je u svakom zajedničkom činu svojih vjernih prisutan.

On je zajamčio svoju prisutnost u privatnom životu molitve: »Ako su dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ja sam među njima«. Koliko više to vrijedi za slučaj kada su vjernici sabrani na liturgijskom, javnom bogoslužju — kod sv. mise i kod primanja ostalih sakramenata i blagoslovina! Jer tada je Crkva sabrana uistinu u njegovo ime, vjernici naime sakupljeni zastupaju cijelu Crkvu, jedan dio vjernika zastupa cjelinu u zajednici sa glavom Crkve — Kristom.

Zato je posve naravno i razumljivo da će skup vjernika sabran na zajedničko bogoslužje proslaviti boga i *zajedničkim molitvama, pjesmama* i uopće zajedničkom aktivnom surad-

njom u svemu što na njih kao zajednicu spada. Tako će pod vodstvom posrednika svećenika sjedinjeni s Kristom, glavom mističnog tijela koje zajedno predstavljaju.

Privatne molitve i pobožnosti nipošto se ne dokidaju zbog liturgijske pobožnosti. Te se pobožnosti među sobom ne protive, nego nadopunjuju, te im se samo daje pravo mjesto u životu vjernika: *u zajedničkom bogoslužju* služimo se zajedničkim jezikom i riječima (molitvama, pjesmama...), u *privatnoj pobožnosti* služimo se molitvama koje nam odgovaraju osobnom raspoloženju.

Prema liturgijskom pokretu u svijetu, u Crkvi, ne smijemo biti ravnodušni, pogotovu ne smijemo dati otpor kad Crkva štogod službeno odredi u vezi s liturgijom. To bi značilo manjak crkvenog i Božjeg duha u nama. Naprotiv treba da razvijamo, produbljujemo i proživljujemo liturgijsku pobožnost i opće sudjelovanje sviju u životu s Crkvom, da na taj način svijesno održavamo čvrstu vezu sa svim vjernicima Crkve i s Kristom Isusom — glavom Crkve.

Svaki naš bogoslužni sastanak neka bude prožet sviješću sviju prisutnih: ovo nije samo svećenikova služba, ovo je i moje djelo, naša zajednička služba Bogu. M. H.

GOVORITI ILI ŠUTJETI?

Velika je odlika čovjeka, da može govoriti ali nije manja vrlina, da znade i šutjeti. Govoriti — šutjeti! To pruža mnoge mogućnosti za kršćansku samozataju, koja je i te kako korisna i potrebna. Možda se tužiš, da nemaš prilika za svladavanje, za pokoru. Eto u ovome velike prilike!

— U uzrujanju šuti! Prisili se, da ne govoriš, da ne grdiš, da ne vičeš... Možeš li? Kušaj! Bori se, dok to ne postigneš! Bit ćeš time pošteđen mnogih neugodnosti?

— U razgovoru ne upadaj u riječ. Slušaj, što on govori. Strpi se, dok svrši! Ili da uopće ne dođeš do riječi! Pusti, ako stvar nije važna!

— Budi kratak, kad obzirom na vremenske mogućnosti treba biti kratak. Onaj, kome si došao ima, recimo, mnogo posla, svaka minuta mu je dragocjena, Ti nisi jedini, ima ih još koji čekaju, koji će doći, koji ga trebaju... ostavi vremena i za njih, i čim si glavno svršio budi toliko jak, da pozdraviš i otiđeš!

— Budi diskretan! Budi gluh i slijep za ono, što te se ne tiče! Uvijek budi zauzet za dobro bližnjega, ali ne razglasuj nikada tuđe negativnosti. Raspravi u četiri oka stvar, i to sa kršćanskom ljubavlju, a ne mržnjom! Čuvaj dobar glas bližnjega!

—U crkvi ne govori! I pred crkvenim vratima, dok ostali još mole, utihni svoj glas, da ne smeta moliteljima!

— Osobito je važna nutarnja šutnja, tj. sabranost. Odijeliti se od dnevne trke u zatišje i tu razmišljati o stvarima ovoga života s vidika vječnosti. Isus je više puta odvodio svoje učenike na samo. u pustinju, da tamo duhovno otpočinu, osvježe se. Svi veliki vjerski reformatori dolazili su iz tišine, iz sabranosti. — Kad prolaziš prometnom ulicom i nađeš se na nekom raskršću, a sa svih strana jure razna vozila... i ti si sav zbunjen... i ovamo bi i onako... i pođeš, pa opet drugi smjer... Ne, to ne valja. Nego, tad stani! Sigurno stani! Da se sabereš, da vidiš, koji je pravi smjer, pa onda naprijed! Tako u ovoj svagdanjoj brzoj žurbi, jurnjavi... potrebno je malo stati i suočiti se s pitanjima: Pa čemu sve to? Zadnji cilj? Kakav sam? Kakovo je moje vladanje u tom smjeru? Malo kontrole o samom sebi! Autokritike! Što treba poduzeti? Kojim putem nastaviti moje životno putovanje. To treba, to je dragocjene vrijednosti kao oaza u pustinji za putnike. — Danas pogotovo, kad je tempo života tako brz. — Samo juriti i juriti, a nikada se ne pitati: Zašto i kuda, ne izgleda ozbiljno. Bez tih časova sabranosti, kako bi čovjek mogao ostati praktičnim kršćaninom?

Po šutnji dolazi mudrost u dušu! Lakše se čuje glas Božji u našoj duši! Strasti neće moći tako lako prevladati! Mi ćemo uvidjeti put, kojim treba ići. Sačuvati ćemo mir duše! Sačuvati živce! Učinit ćemo više! Bolje! Bit ćemo smireniji! Sretniji! I naš bližnji bit će dionik našeg mira i našeg rada! U toj sabranosti, obazret ćemo se i na naš odnos prema bližnjemu i korigirati što nije dobro! Dakle i mi i bližnji bit ćemo dionici ploda šutnje.

Sretan čovjek, koji sve radosti i žalosti, sve velike događaje i udarce koji ga zadese, stavi u svijetlo razmatranja pod vidom vječnosti.

Osigurajmo si svaki dan po neku makar minutu za to! Mjesto prikladno za sabranost jest crkva. Časovi u tišini crkve pred Tabernakulom jesu nadasve plodonosni! Tu dolazi svijetlo, tu dolaze misli i odluke za naš život! Pomogni si i sa

prikladnom knjigom. Osobito, kad se radi o velikim odlukama, ili kad si u velikim teškoćama, u velikim kušnjama, nemoj propustiti: stani! Razmisli! Kako stvari stoje pred Bogom Tvojim!

Tko zna šutjeti — taj će znati i dobro govoriti!

NEDJELJNE MISLI

V. nedjelja po Duhovima

Pravi kršćanin se ustrajno pouzdaje u svojega Gospodina Boga, zato ga zaziva kao svojeg pomoćnika: zna da će ga Bog uslišiti, ne će ga zapustiti ni prezreti (Ulazna pjesma).

On uslišava molitvu svojega sluge i zato se on raduje i kliče radi spasenja kojim ga Bog obdaruje (Pjesma iza Poslanice).

Pouzdanje u Boga je spojeno s molitvom za ljubav Božju, jer samo puni njegove ljubavi možemo postići njegova obećanja (Molitva). No ljubav Božja ne može se razviti u srcu čovjeka koji ne zna sebe svladati, obuzdavati svoj jezik i svoju srdžbu. Taj ne može biti ni strpljiv u trpljenju. On jednostavno ne može imati Krista u svom srcu, ne može postići mira, njegova molitva ne vrijedi (Poslanica). Zato je i čitavo Evanđelje pouka o miru, ljubavi, opraštanju. Ne može se pomiriti sa svojim bratom tko mu ne oprosti :tko se na nj srdi. Ne može mu vrijediti pred Bogom ni dar ni molitva dok je mržnja u srcu (Evanđelje).

Evanđeoski duh mira i ljubavi ne ćemo povrijediti, ako imamo uvijek pred sobom Gospodina, koji nam daje da pravo razumijemo što želi od nas i čuva nas od pada u zlo (Prikazna pjesma), da možemo stanovati u domu Gospodnjem (u nebu) u sve dane svoga života — kroz svu blaženu vječnost (Pričesna pjesma). A sveta nebeska hrana će nas očistiti od grijeha i osloboditi od svih neprijateljskih zasjeda (Popričesna molitva), koje bi nam mogle postati zaprekom spasenju.

VI. nedjelja po Duhovima

Osnovna je misao ove nedjelje: *život s Bogom po Kristu.* Jer Gospodin Bog je »Jakost svojega naroda i zaštitnik« (Ulazna pjesma), on daje ljubav i srce, daje pobožnost, podržava sve dobro u nama (Molitva).

Po krštenju smo dobili drugi, novi život, naša narav kao da je umrla, a dobili smo novu, božansku narav po milosti posvetnoj. Zato se moramo osloboditi smrti grijeha i živjeti Bogu po Isusu Kristu (Poslanica). Bog nam je utočište i uvijek je milostiv svojim slugama koji se u njega uzdaju (pjesma iza Poslanice).

Božanski život se ne može u nama razvijati bez nebeske hrane, koju nam daje Isus u Presvetoj Euharistiji. Njemu je bilo teško da budemo bez njega, te je zato ostao među nama kao žrtva i naša hrana. Čudesno nas hrani — neprestano umnožava kruh — svoje Tijelo — za našu hranu (Evanđelje). Tako je pustinja zemaljskog života postala puna hrane za vječni život! Samo treba tu hranu tražiti i ići za Isusom da ga možemo naći, da ne bi naši koraci zalutali u bespuće. Bog pokazuje put onima koji ga zazivaju i izbavlja one koji se u njega uzdaju (Prikazna pjesma), te mogu doći k njemu i prikazivati mu žrtvu uz radosnu pjesmu (Pričesna pjesma) te nahranjeni njegovim darovima mogu biti očišćeni i zaštićeni njihovim djelovanjem i pomoću (Popričesna molitva).

VII. nedjelja po Duhovima

Čovjek kršćanin, Božji sluga, oslobođen od grijeha, treba da sebe preda na službu Božjoj pravdi za posvećenje svoga zemaljskog života, da mu svršetak bude vječni život u Isusu. Tko robuje grijehu daleko je od pravde, daleko od Boga, daleko od vječnog života, jer plaća za grijeh je vječna smrt (Poslanica). Dobra djela zaslužuju nagradu vječnog života. Nije dosta govoriti, nego treba djelima dokazati svoju pripadnost Bogu. Riječi i djela moraju se slagati. Po plodovima (djelima) poznaju se drvo (čovjek; Evanđelje). Tko dakle nastoji da se preda na službu Bogu, taj može s veseljem klicati Bogu i slaviti ga (Ulazna pjesma). Taj se može s pouzdanjem povjeriti neprevarljivom Božjem upravljanju, jer će on sigurno otkloniti sve što bude štetno za spasenje, a dati sve korisno (Molitva). On će se odazvati i vjerno slušati što ga Bog poučava i prosvijetljen Božjim svijetlom ne će se zastidjeti (Pjesma iza Poslanice). A njegova će žrtva i prinos biti Bogu ugodan (Prikazna pjesma) i koristit će za spasenje (Tajna molitva). Gospodin će uvijek čuiti vapaj svoga sluge, kadgod bude potrebno da ga izbavi (Pričesna pjesma) i svojim djelovanjem će ga očistiti od opačina i dovesti k sebi (Popričesna molitva).

VIII. nedjelja po Duhovima

Rado se sjećamo Božjeg milosrđa što smo ga primili i slavimo ga, jer je velik i slavan (Ulazna pjesma). Kad ga priznamo i dademo mu slavu, možemo ga moliti da nam dade da u njegovom duhu i mislimo i radimo te budemo sposobni po njemu živjeti (Molitva). Taj život je život Božje djece. On nas je poučio da je naš dobri Otac i da je on naša baština u vječnosti po Isusu (Poslanica). U to se možemo potpuno pouzdati, jer je velik Gospodin (Pjesma iza Poslanice) i vjeran svojem obećanju.

Ali i naš život mora biti vjeran njegovim zahtjevima. U radu za Boga, za vječnost moramo se snaći bar tako dobro kao djeca ovoga svijeta u radu i borbi za svoje ciljeve. Moramo uložiti truda da si stečemo vječnu baštinu. Moramo i prolazna dobra (novac, bogatstvo, tehniku ...) iskoristiti za stjecanje vječnih dobara, da nas Isus može pohvaliti, da smo razumjeli njegovu poruku o bogatstvu i siromaštvu (Evanđelje). U tom slučaju ćemo kušati i vidjeti kako je sladak Gospodin (Pričesna pjesma), jer će nagraditi naše pouzdanje i poniznost i spasit će nas (Prikazna pjesma).

Nebeska tajna Kristove žrtve djelovanjem milosti obnovit će našu dušu i tijelo i posvetiti nam život i dovesti nas u vječnu radost (Tajna i Popričesna molitva). M. HRG

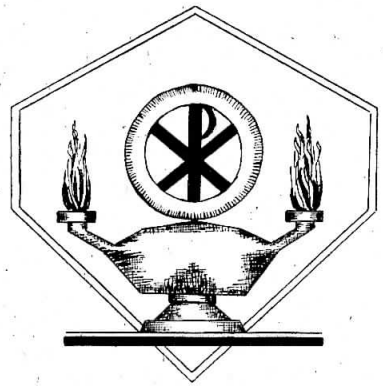

NAŠA ŽUPNA CRKVA

Crkva — naša kuća

Kad zamišljamo obitelj, u isti mah pomišljamo i na zgradu, na kuću u kojoj se članovi obitelji okupljaju. U kući pojedini član o bitelji nalazi krov da ga zaštiti nevremena, ognjište da ga ogrije, krevet da otpočine, sto da se na njemu nahrani, stolicu da se odmori. Ako je bolestan tu nalazi brižnu njegu. Ako je tužan i žalostan, u rodnoj kući nalazi ruku koja ga miluje, riječ koja ga blaži. Zato je svakom od nas mila i draga rodna kuća.

Naša župna crkva je naša duhovna rodna kuća. U njoj je krstionica gdje smo se rodili na život milosti, gdje smo postali djeca Božja. Tu je propovjedaonica gdje slušamo riječi našeg nebeskog Oca. Tu je ispovjedaonica gdje dobivamo lijek ranama duše. Tu su klupe gdje u tihoj molitvi razgovaramo s našim Ocem.

Tu smo čuli na dan krštenja prvi pozdrav, tu ćemo čuti i zadnji pozdrav: Počivao u miru!

Lijepo to ističe pjesnik Franjo Marković:

»O crkvo selska na zelenom brijegu
Daleko vidna, daleko sjajna
Oj, k tebi vuče želja tiha, tajna
Tvog, skromna majko, u tuđini sina
Ti prva si mu i zadnja domovina«

—o—

Crkva — kuća Božja

Dakako, crkva je u prvom redu kuća Božja. Čitav svemir je kao veličanstven hram u kojemu možemo i moramo upoznati svog stvoritelja. Svugdje čovjek može da dade čast i poštovanje Bogu. Ali ipak Bog sam hoće da mu se čast iskazuje u posebnom mjestu. Zato je i naredio Mojsiju da podigne sveti šator, a Salomonu da sagradi hram u Jeruzolimu.

Kad je Salomon sagradio hram, uskliknuo je: O, Gospodine, ako to nebesa ne mogu obuhvatiti, kako će još manje ova kuća od mene sagrađena.« A Gospodin mu objavljuje: »Posvetio sam taj hram što si ga sagradio. Zato će ime moje tamo vazda stanovati, i oči moje i srce moje tamo će uvijek boraviti.«

Ako je ovo vrijedilo za jeruzolimski hram, još više vrijedi za naše crkve. Bog je tu prisutan na poseban način. To nam

kazuje vječno svijetlo, maleni žižak koji gori pred svetohraništem upozorava nas: Isus je tu!

U himnu na dan posvete crkve pjevamo:

»S vrhunca visa rajskoga
Jedinac Oca svevišnjeg
Ko kamen s brda odvaljen
Na naše tle se spustio
I vječni dom je združio
Sa smjernim zemnim dvorima« (Crkveni himni)

A još više što Isusova prisutnost nije pasivna, on nije samo prisutan, on ovdje djeluje: on se žrtvuje, prikazuje za nas. I mi prikazujemo zajedno s njime njegovu žrtvu Ocu u svetoj misi. Kroz misu i sakramente on nam daje milosti, dijeli nam, oživljuje i razvija Božji život milosti u našoj duši.

—o—

Crkva — kuća molitve

Mi se u našim kućama sastajemo da se porazgovorimo, da izmijenimo međusobno svoje misli. A u našoj crkvi sastajemo se, razgovaramo s Bogom dok molimo.

Dok Bogu u molitvi govorimo: Oče naš ... treba da osjetimo da nismo sami. Ovdje smo pred njim svi braća, sinovi jednog nebeskog Oca. Svi smo maleni jer je samo on velik. Svi smo siromašni jer je samo on bogat i izvor pravog i jedinog bogatstva. Svi smo sluge jer je samo on Gospodar.

Crkva nas sama navodi na molitvu. Svugdje se može moliti, ali u crkvi to ide lakše, samo po sebi. Sama crkva na neki način s nama moli, jer makar smo i sami u njoj, ona predstavlja zajednicu vjernika koji su je podigli i koji se u njoj okupljaju, ona je izraz njihove vjere i njihove pobožnosti, i njezina izgradnja i uređaj navodi nas na molitvu.

Lijepo je to izrazio pjesnik Ljubo Wiesner:

»Naše stare crkve na brdima kleče
I njihove molbe u daljine ječe
Naše stare crkve Božju milost prose ...
Za sve Božje ljude što nevolju snose«

—o—

Crkva — mjesto sveto

Kad je Mojsije na brdu Horeb pristupio gorućem grmu, čuo je glas Božji: »Mjesto na kojem stojiš je sveto ...« Bog ga je naime posvetio svojom posebnom prisutnošću. Svete su i

naše crkve, jer su stan Boga živoga. Zato treba da pazimo kako se vladamo u crkvi. Šale, razgovor i smijeh oskvrnjuju dom molitve.

Isus, sama dobrota, ipak se jednom naljutio ... kad je vidio kako se u hramu radi ono što u nj ne spada, i izagnao je prodavače: »Pisano je: Kuća je moja kuća molitve a vi ste učinili od nje špilju razbojničku.«

Ne samo naša nutrina, nego i naša vanjština, naše vladanje i ponašanje treba da pokaže kako nam je mnogo do toga da sčuvamo ljepotu, dostojanstvo i svetost naše crkve.

J. F.

BILA JE TO PRAVA MISA

Dogodilo se je to za vrijeme prošloga rata, priča velečasni L. U logoru gdje smo bili dovedeni u zatočeništvo i gdje sam se ja tada nalazio, bilo je nekoliko kršćana i mi smo se s vremena na vrijeme pronalazili za sv. Misu.

Kao u početku postojanja Crkve, za vrijeme prvih progonstava, naši sastanci su bili potajni. Često puta smo ih na brzinu improvizirali. Ali više puta bi me predusreli u zadnjem času. Tada bismo morali odustati od plana. I raspolažući samo s nekoliko minuta, dok su naši čuvari oprezno pazili na sve strane, nije nam padalo na pamet da odslužimo Misu kako se to obično služi u crkvi. Ali priznati treba da su okolnosti bile zaista vanredno iznimne. Ni mjesta nismo imali unaprijed naznačenog za sakupljanje. Bez oltara, kaleža, bez misala, bez svijeća i luturgijskih odijela. Nisam imao vremena da »krasnoriječim« i nitko nije imao ništa što bi pružio za milostinju ... Iza kratke molitve jednostavno sam uzeo u ruke kruh i vino. Izgovorio bih riječi Velikog četvrtka: »Ovo je Tijelo moje, ovo je Krv moja ...« A iza toga svatko je primao Tijelo našega Gospodina. Bijaše to Misa u skraćenom »izdanju«, ali prava; i velika je to bila radost za sve nas svaki put kad smo joj mogli prisustvovati. Morao sam iznalaziti načine, ja svećenik, da u tim teškim i izvanredno iznimnim prilikama, dovedem do vrhunca sv. Misu koja je za nas sve žrtva, smrt i uskrsnuće Isusovo.

Iza tih teških dana, kada god sam služio sv. Misu, uvijek bih se sjetio te Mise kojoj smo svi zajednički bili u zatočeništvu prisutni. To mi je i pomoglo da shvatim što je uistinu Misa.

Iz »Fetes et saisons«,

VLADANJE KOD PODIZANJA

Poznati liturgijski pisac Pius Parsch u svojoj knjizi »Messerklärung« (Tumačenje mise) zastupa ovo mišljenje o vladanju prilikom podizanja:

»Svakako ne može se poreći, da je s podizanjem i s klanjanjem povezanim s time u misu prodro jedan strani elemenat, koji je pomalo potamnio razumijevanje žrtve. Misa se sve manje razumijevala kao žrtva Kristova; ali zato sve više razvijao kult euharistijskog klanjanja, pokret, koji je stav prema euharistiji kroz stoljeća upravljao na periferne puteve« (str. 238).

»Rubrike ne propisuju ništa drugo nego k l e č a n j e. Kod nas se običava prekrižiti i triput udariti u prsa. Sigurno znak križa ima neki smisao, on treba izraziti, da želimo sebi prisvojiti učinak žrtvene smrti Kristove. Ali udaranje u prsa nema nikakva smisla, jer je to znak pokajanja, koje ovdje zaista nije na mjestu. Također prigibanje glave za vrijeme podizanja u suprotnosti je s njim, jer se prilike upravo pokazuju puku, da ih gleda. Sad se sve više širi običaj, da se za vrijeme podizanja prilika izostave svi znakovi a također i riječi (Isuse, tebi živim . . .), i samo prati očima podizanje te možda prilikom poklecanja svećenika učini lagani naklon. Držimo se toga, čvrsto; u kanonu i uopće kod mise upravo je žrtveno prikazanje prvo i važno, klanjanje prilikama sekundarno. Odgojimo sebe i nama povjerene za žrtveni čin i žrtvenu djelatnost. Misa nije jedna pobožnost, jedno klanjanje euharistiji, misa je žrtva Kristova i ujedno naša žrtva. Mi ne trebamo toliko da se Kristu klanjamo, nego da božansko žrtveno Janje prinosimo nebeskome Ocu. Trebat će još mnogo odgojnog rada, dok postignemo taj preokret u našoj generaciji« (str. 240).

BLAGODATI NEDJELJNE SVETE MISE

Kad je sv. Ivan Vianney došao za župnika u maleno francusko selo Ars, prva mu je briga bila, da svoje župljane nauči svetkovati nedjelju. On je znao, da nikad ne će uspjeti od njih načiniti dobre ljude, ako ne budu svetkovali dan Gospodnji. Zato je počeo neumorno propovijedati o trećoj Božjoj zapovijedi kroz punih osam godina! Počeo je za seljake s najosjetljivije strane: »Nedjelja je dobro dragoga Boga, to je njegov dan, dan Gospodnji. On je stvorio sve dane u sedmici;

mogao ih je sve zadržati sebi, no on je vama dao šest, a sebi je pridržao samo sedmi. Kojim pravom dirate ono, što vam ne pripada? Vi znadete da ukradeno dobro nikad ne koristi. Ni dan što ga Gospodinu kradete, ne će vam koristiti. Znadem dva sigurna sredstva, koja osiromašuju: raditi nedjeljom i uzimati tuđe«. To znači: Ako nas ništa drugo ne može sklonuti, da svetkujemo dan Gospodnji, onda barem činimo to iz vlastite koristi. Ne ćemo nikad imati Božjeg blagoslova u onome što radimo nedjeljom.

Ali Bog je svetkovanje nedjelje odredio još zbog mnogo uzvišenije svrhe. Zemaljski rad sasvim zaokuplja čovjeka i iscrpljuje njegove sile. Neki čak nemaju vremena ni da se najedu. Ako se tako radi iz godine u godinu, čovjek otupi, izgubi sasvim iz vida viši smisao svoga života. Bog kao najbolji poznavalac ljudske naravi pobrinuo se, da čovjek imade priliku malo misliti i na svoju dušu. Zato je odredio, da čovjek svaki sedmi dan prekine svoj zemaljski posao i posveti ga Gospodu, Bogu svojem! Bog želi, da barem jednom u tjednu mislimo malo više na njega, da se sjetimo uzvišene svrhe svoga života.

To znači nedjelju nije Bog odredio samo zbog svoje časti, nego i zbog nas samih! Svetkovanje nedjelje pomoći će nam, da postanemo dobri ljudi i da spasimo svoje duše. Crkva naime traži, da nedjelju svetkujemo slušanjem svete mise.

Prisustvovanje svetoj misi ponajprije ističe dostojanstvo naše osobe. U crkvi smo svi jednaki. Bili odjeveni skromno ili bogato, svi imademo pravo doći u crkvu i zauzeti mjesto, koje nam se svidi. Kako je lijepo promatrati, kad kraj radnika stoji kakav inženjer ili doktor! Oni se ništa neugodno ne osjećaju, jer su svi djeca jednog nebeskoga Oca. Pred Bogom čovjek zauzima svoje pravo mjesto. U crkvi i maleni čovjek osjeti, da je jednako vrijedan kao i onaj najučeniji, jer Bog ne gleda tko si ti, nego kakav si! To onda daje snažnog poticaja, da budemo uvijek dobri ljudi.

Druga stvar, koja može na nas povoljno utjecati kod nedjeljne svete mise, jest slušanje evanđelja i propovijedi. Sv. Pavao ovako piše svom učeniku Timoteju: »Sveto je Pismo Bogom nadahnuto i korisno . . . za popravljanje, za odgoj u pravdi, da bude savršen čovjek Božji, spreman za svako dobro djelo« (II, 3, 16s). U životu sv. Augustina nastao je odlučan preokret, kad je pročitao samo jednu rečenicu Sv. Pisma. Tolika je snaga riječi Božje. Kod svake svete mise čita se Sv.

Pismo i svećenik tumači riječ Božju. Tko je pažljivo sluša od nedjelje do nedjelje, iz godine u godinu, taj se ne će moći oglušiti glasu Božjem, on će nastojati prema nauci evanđeoskoj urediti svoj život. Koliki su roditelji iznenađeni, da su im djeca postala sasvim drukčija, kad su pohađala vjeronaučnu obuku!

Treća korist, koju možemo imati od slušanja nedjeljne svete mise, jest uzdizanje srca i pameti k Bogu. Čovjek je i tjelesno biće pa želi sve vidjeti i osjetiti. No mnoge su vjerske istine sasvim duhovne prirode. Zato se naš duh teško diže k Bogu. Ali kad se nedjeljom nađemo u lijepo ukrašenoj crkvi, kad gledamo divne obrede svete mise, kad čujemo milozvučno pjevanje, onda se naš duh osjeća kao u »raju«, tako bi neki rekli. Na nevjernog francuskog književnika Paula Claudela tako je silno djelovao sjaj službe Božje, da se obratio i postao uzoran kršćanin.

Konačno i najvažnije... sveta misa je najljepša i najuzvišenija molitva, koju možemo prikazati neizmjernom Božjem veličanstvu. Kod podizanja dolazi na oltar Isus. Pod odijeljenim prilikama kruha i vina, on se tu nalazi u stanju žrtve, s istim onim osjećajima, koje je imao na križu: najvećeg poklonstva, najsrdačnije hvale, najžarče molitve i najmilije zadovoljštine svome nebeskome Ocu. A to su naše najpreče dužnosti prema Bogu Stvoritelju. I mi ne trebamo ništa drugo, nego da kod svete mise Bogu prikažemo Isusovo poklonstvo, zahvalu, prošnju i zadovoljštinu. Zar bi ikoja molitva mogla biti Bogu milija od ove? S kolikim onda milostima odlaze u dnevnu životnu borbu oni kršćani, koji pobožno prisustvuju nedjeljnoj svetoj misi!

S. D.

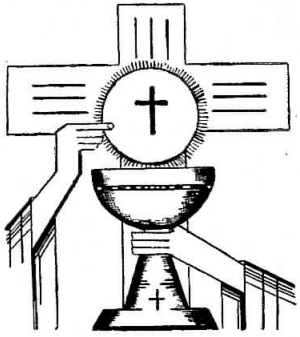

KNJIŽNICA ZAGREB